

Broj 4 • Ljubljana, april 1934 • Godina XVI

Pesma mladosti — pesma proleća *Ivanko Bendiš, Kotor*

Osećate li zadah proleća? Kako je svež, mirisan, topao! Kako oživljuje celo naše biće! Kako i starca pomladuje!

Okrenite se naokolo! Sve se budi na novi život i peva pesmu novoga života, pesmu mladosti. Jer mladost je proleće. Veselo. Snažno. Puno pesme što nas opaja.

Laste su već tu. I rode. Prvi vesnici proleća. Vesnici novog, pomlađenog života. Sve je izmiljelo u božju prirodu. Mravi. Pčele. Gušteri. Zove ih sunce. Život. Slavuj se glasi iz luga. Peva. Očarava nas. Uzdiže u nebesa. Ni jedna mu ptica nije ravna.

Novi, bujni život struji kroz drveće, kroz cveće. Svako jutro nova svežina. Opojni miris. Sve peva pomladeno, razdragano u čežnji za novim životom. I planine svlače sa sebe snežnu košulju. Željne su sunca da ih pomladi. Osveži. Ugreje.

Izadite i vi, braćo i sestre, iz sokolskih gnezda u prirodu. I vas zove sunce. Zove proleće. Vedro, nasmejano proleće. Udahnite svežega vazduha s gora, s mora i neka iz vaših mladih grudi odjekne pesma mladosti. Snažna. Sokolska.

Katolički nadbiskup gosp. dr. Nikola Dobrečić o Sokolima

Pred nekoliko dana, kada je ban Zetske banovine gosp. dr. Aleksa Stanišić, dobrotvor Sokolstva, vršio zvaničnu posetu u primorskim krajevima njegove banovine, bio mu je tom zgodom priređen u Baru banket, u Srpskoj primasiji. Na banketu je bilo dosta uzvanika, a priređivač banketa bio je gosp. dr. Nikola Dobrečić, primas srpski i arhiepiskop barski. On je dočekaio gosp. bana na ulazu u Primasiju u svečanim odeždama, poljubivši se s njime. Tom prilikom je na banketu palo nekoliko zdravica Nj. Vel. Kralju i Kraljevskom domu. Jednu zdravicu je nadbiskup gosp. dr. Dobrečić podigao u čast Sokola, nazdravivši im s ovim rečima:

»Pozdravljam naše dične Sokole, koji su se uvek borili za „krst časni i slobodu zlatnu“, za napredak Kralja i domovine, te radeći u u tom smeru, ja ću biti gotov da im u širenju jugoslovenske i sokolske ideologije uvek pomognem, jer nema nikakve smetnje da sa Vama saradujem na širenju Sokolstva, koje najčistije propagira integralno jugoslovenstvo, a svi treba da radimo za dobro Kralja i otadžbine.«

Lepe su ove reči visokog crkvenog dostojanstvenika preuzvišenog g. dra Dobrečića o poznavanju i pravilnom razumevanju Sokolstva i njegove misije u našem narodu i svem slovenskom svetu. Ne mrznja već sloga i međusobna ljubav sevaju iz tih reči, ona ljubav, koju uči Kristov nauk, a koju propoveda također i uzvišena sokolska misao.

Pred sletovima

Asim Hodžić, Bos. Brod

Nalazimo se u danima, kada se po svim sokolanama naše prostrane domovine vrše velike pripreme za naše sletove u Sarajevu i Zagrebu, kada će velika jata sokolova u brzom letu i uzdignute glave pojuriti našem romantičnom Sarajevu i belom Zagrebu, da se tamo rame uz rame nađu braća i sestre, kako oni ispod Triglava, tako oni sa Vardara, kako oni iz ravne Bačke, tako oni iz gorovite Bosne i Hercegovine, osećajući svi podjednako da su jedno nerazdruživo telo, kojeg je svaki molekul zadojen ljubavlju prema ovoj divnoj zemlji.

Tih dana će svi oni, koji predaše svoj život na oltar otadžbine sa zadovoljstvom promatrati čvrste falange hrabrih Sokolova, kako ponosom ispunjenim srcima stupaju ulicama šehar-Sarajeva i lepog Zagreba. I tih dana će na njihovim licima opet zasjati zraka zadovoljstva, što njihov uloženi trud znaju potomci dostojno da cene.

Dani ovih sletova zgodno su izabrani, jer se baš tada navršuju dva decenija, otkako se obalom plave Miljacke razlegao revolverski hitac, koji je navestio propast crno-žutom dušmaninu i spas i oslobođenje Južnom Slavenstvu, a u Zagrebu je pred 60 god. osnovano prvo sokolsko društvo na ozemlju Hrvatske i Slavonije, te 10 godišnjica ponovnog osnivanja Saveza slovenskog Sokolstva. Zgodno su, velim, ti dani izabrani, jer će se sarajevske i zagrebačke ulice tih dana živo sećati događaja koji su važni po sav naš narod i po sve naše Sokolstvo, gledajući gusta jata Sokolova, čuvara slobode i jednakosti.

Mi pak sami možemo se ponositi time da je nas sudba odredila da dočekamo i proslavljamo te važne i časne obletnice, kada je bleđi osamnaestogodišnji maturant gimnazije Gavrilo Princip ispalio sudbonosni metak, ne misleći na to da tim metkom uništava i svoj mladi život, da prekida nit svojega života pre nego što je zapravo i počeo da živi. Srećni smo također,

da ćemo moći u srcu hrvatskog dela našega naroda da oživimo svoja sećanja na one, koji su uskrsl i misao jedinstva našega naroda i dali novih potstreka sokolskom životu i radu u kolu svih Slovena.

Gledajući naša ponosna jata, setićemo se i zadnjeg dolaska austro-ugarskog prestolonaslednika, slušajući skladne zvukove sokolske koračnice, setićemo se i onog revolverskog pucnja, pa ćemo, isporučujući to, poput brze strele poletiti u nebeske visine oduševljenja.

Zato, braćo, na posao! Učite i radite sve lepe vežbe, kako bi njihovim skladnim izvođenjem na našim sletovima dali oduška svome zajedničkom, skladnom osećanju.

U desnici snaga — u misli domovina

Majhen je bil in neznamenit. Vedno je mežikal z očmi, se smejal pred se in nekaj mrmral.

Njegova žena je bila nad vse pridna kmetica, prva je zjutraj vstajala in se trudila kakor živina, samo da bi ohranila posestvo svojim otrokom, ki jih je bilo pet.

Tomaž se za vse to ni dosti menil. Njegovo bogastvo je bila žganjica. Kadar je sedel v vaški krčmi, je bil zadovoljen in vesel, kar zaplesal bi bil rad, tako srečnega se je čutil pri svoji žganjici.

Žena ga je večkrat posvarila:

»Ali se ti ne smilim? Poglej, kako garam! Otroci so skoro strgani in bos, ali te nič ne boli srce?«

Zasmejal se ji je in zbežal v krčmo.

In potem je popival kar tri dni skupaj. Ko se je vrnil domov, je bil bled in prepadel. Legel je. Žena je spoznala, da je bolan, za zdravnika ni imela denarja, vendarle ga je klicala. Zdravnik se je samo jezil, zakaj mož pije, zapisal neke kapljice in odšel.

Neko noč je Tomaž poklical ženo:

»Vstani, takoj moraš vstati! Poglej!«

In pokazal ji je na strop ter jo vprašal, ali vidi majhne vrage, ki silijo skozi strop in ga hočejo podreti.

In žena je morala prinesiti burkle ter z njimi podpreti strop, da bi vrage ne prišli v hišo.

Sirota je čepela na postelji kar več ur, preden se je mož pomiril. Dražiti ga pa ni upala, da bi ne pobesnel.

Zjutraj je zbolela tudi sama. Prehladila se je. Na srečo ni bila njena bolezen prenevarna in je v kratkem okrevala.

Ko je mož ozdravel, je pričel hoditi v cerkev. A njegova pijanska strast je bila močnejša kakor njegova vera. Kmalu je spet pijančeval.

In spet se mu je zbledlo. Sedel je doma pri kmečki peči in trdil, da so v vsaki glinasti vzboklini štirje hudički, ki kvartajo in ga vabijo, naj prisede. Prišel se je tresti in prositi svojo ženo, naj mu pomaga, da se jih reši.

Uboga žena je vedno več trpela, vse dni je delala, a ponoči jo je iz najboljšega spanja budil mož in ji kazal svoje pijanske prikazni.

Ko je okrevaj, so vsi napeli vse svoje moči, da bi ga izpreobrnili. Tudi gospod župnik in učitelj sta mu prigovarjala, naj se spametuje, a nič ni pomagalo. Nekaj časa je že še šlo. A potem ga je nenadoma zgrabilo in bil je izgubljen. Njegova volja je bila pač že popolnoma oslABLJENA in ni se mogel braniti. Spet je krenil v krčmo, kjer je pijančeval, dokler je imel kak dinar v žepu.

Neki dan je mirno sedel doma na skrinji. Pa je nenadoma skočil kvišku in zakričal ženi:

»Marjana, vraga imam v skrinji, že dviga pokrov, sedi urno nanj, jaz ne morem več!«

Divje je zatulil in zbežal iz hiše.

Žena mu je prigovarjala, naj dela na polju, zlasti še, ker je upala, da bo priroda nanj dobro vplivala.

A vse ni pomagalo. Večkrat je stal na njivi in se divje pačil. Potem je vrgel s sebe predpasnik in zarjul:

»Danes že čepi na mojem predpasniku, pa naj ga ima!«

Kasneje je večkrat priletel domov skoro popolnoma nag in vpil:

»Kar po vsej obleki so mi čepeli vražički, komaj sem jih odgnal, a obleko sem jim kar pustil. Zdaj je dobro!«

Proti koncu ni več pil. Ljudem se je žena smilila in tudi krčmar mu ni hotel dajati na kredo. A njegova pijanska bolezen ga ni pustila, kajti bilo je prepozno. Postal je še bolj pobožen, zahajal je v cerkev in pridno pristopal

k mizi Gospodovi. Šele kasneje je gospod župnik opazil, da gre kar večkrat na dan k sv. obhajilu. Spoznal je, da je Tomaž popolnoma zblaznel in ni ga več obhajal.

Tomaž je tako bolehal kar tri leta. Počasi je pričel še bolj pešati.

Preden je umrl, je bil tako strašno žejen, da je prosil ženo za božjo voljo, naj se ga usmili s kapljico žganjice.

Ker je slutila, da je vsaka pomoč prepozna in da bi mu morda s požirkom res olajšala bolečine, mu je prinesla šilce žganjice. Poduhal jo je in vrnil: »Zdaj mi pa smrdi, ne morem je piti!«

Mož je imel pač vse grlo požgano.

Nekaj dni na to je vstal s postelje in se zvlekel do krčme. Nič ni pil. Sedel je na klop pred krčmo, kjer je nekaj časa žalosten gledal pred se. Potem se je vlegel in obležal.

Ko je nekdo prišel mimo, ga je stresel za ramo. Tomaž je bil trd in neobčutljiv. Poklicali so ženo, a bil je že mrtev.

Prav tisti dan je žena morala prodati zadnjo kravico.

Tomaž je umrl. Bil je žrtev alkohola, tistega strupenega žganja, ki ruši naše kmečke domove, razdira zakonski mir in srečo in uničuje naše zdravje.

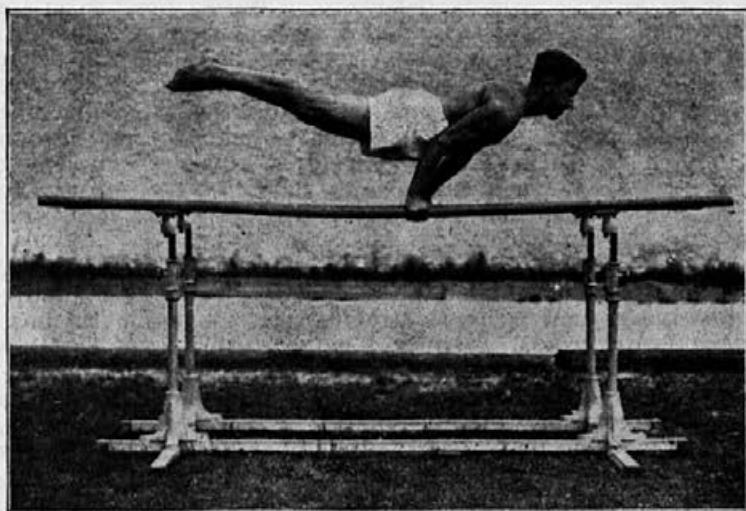
Ostala je njegova žena Marijana s petimi otroki.

Lotila se je znova dela. Še bolj se je vbadala in tudi otroci so ji morali pomagati, kajti hotela je zmagati.

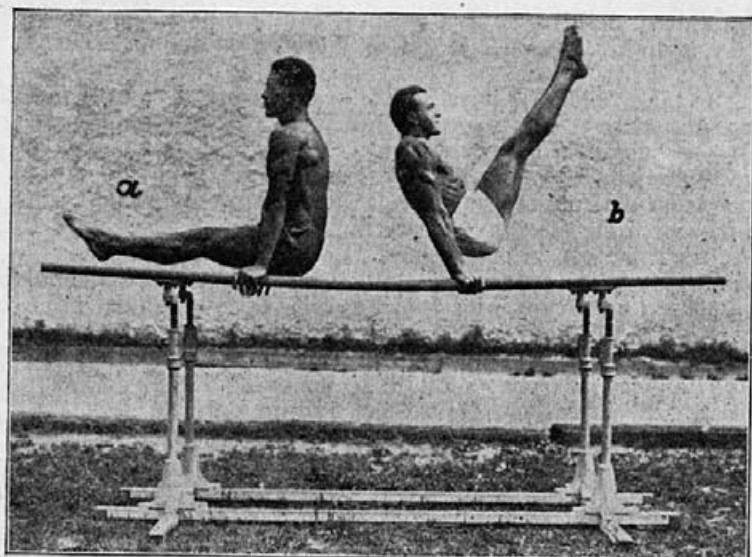
In res je rešila otrokom zemljo.

Če je kdaj kateri pokusil žganjico, ga je samo prijela za roko in povedla na pokopališče, kjer je spal njen nesrečni mož. Otrok je moral pomoliti za dušo svojega nesrečnega očeta. Potem ga je odvedla nazaj domov in mu povedala vse to, kar sem pravkar zapisal.

In otroci so se bali žganja. Pridno so delali in grunt je rasel. Danes je na Tomaževem blagostanje. Stara njegova žena še vedno živi. Zelo stara je že, a še vedno gre večkrat na grob svojega nesrečnega moža in joka ter moli za njegovo dušo, saj ga je ljubila in trpela zanj. Velika ljubezen pa veliko odpušča.

Razovka v podpori na desnem komolcu

a) Prednos v vzpori

b) Vznos v vzpori

Životni ciljevi

J. J. Brat

Pri površnom pogledu na život, koji nas okružuje, počesto nam se čini, da sebičnost vlada životom, da iz sebičnih pobuda izviru možda svi čovekovi čini i sva realnost. Razume se, da su načelo samoodržanja i zakon o sačuvanju i izvršivanju života prirodni izvori čovečijih čina; pojedinac se i družba staraju, da dadu tome načelu i zakonu sadržinu, upravo tako i narod i čovečanstvo u svojoj celini.

Ipak postoje još drugi, viši razlozi i uzroci za čovečije čine, koji rade i stvaraju iz života više nego zgolj besmisleni boj za prostor na suncu; viši razlozi i uzroci vode život iz zarobljenštva neobuzdanog gonjenja za užitcima, koje se vrši počesto i za cenu vlastite štete i uništenja drugih.

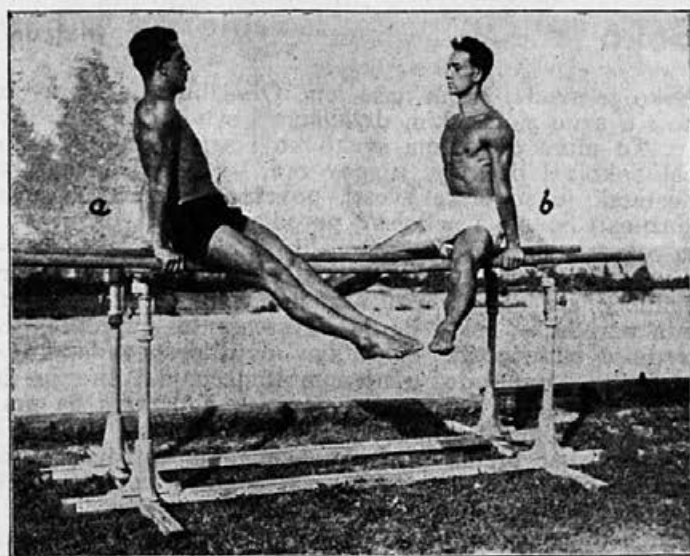
I ovde smo kod drugog životnog cilja, koji izvire iz osećaja čvrste suodvisnosti čovečije s događajima prošlosti, sadašnjosti i budućnosti, te iz proćućene ljubavi prema bližnjemu, prema porodici, prema narodu, prema domovini, prema čovečjem društvu uopšte, a koja je ispunjena odgovornošću, koja meri svaki čin s čudorednim zakonima i obavezuje čoveka — gledajući na sve pod zornim kutom večnosti — k aktivnoj suradnji pri duševnom radu čitavog sveta.

»Ne mesto, koje zauzimamo, nego cilj, za kojim idemo, je važan. Sa svakoga mesta jednako je blizu do večnosti.« Tako kaže mudrac, i ko ozbiljno promisli, razumeće, da je život također i u našim rukama, da nije samo igračka nekog usuda. Također i najpriprostiji život sastavljen je iz časova, koje se može da ispuni s dobrom sadržinom, ako su prazni, i iz kojih je moguće da se crpe dragocene darove, ako nam ih pruža život sa svojim radosnim poslanstvom.

Ali toga ne možemo da budemo potpuno svesni i to treba da predočimo, da život nije samo raskoš, uživanje, zabava osetila, udovoljavanje nagonima i strastima, lov za materijalnim dobrima.

Život je pre svega dužnost i dužnost — to je rad.

Put neodgovornosti ostavlja iza sebe senu raspadanja, truleži, padanja kako pojedinca tako i društva.

a) Sed prednožno snožno na desni lestvini zunaj

b) Sed raznožno pred rokama

U tom pogledu uči nas povest izumrlih naroda, a ovamo spada i izreka Rimljanina Tita Maulija, da je bolje, ako izgubi otac sina nego domovina svoju disciplinu. Također i dnevna novinska kronika crpe svoje tragedije iz carstva uživanja, gde je osećaj umuknuo pred sebičnošću.

Put dužnosti je težak, ne uvek prijatan, i odgovornost leži na ramenima onoga koji radi, koji je prisiljen da doprinosi žrtve ustrajnosti i često junačkih podviga.

Jamačno je, ako treba da ima čovečiji čin svečovečku večnu cenu, onda treba da se ravna prema svojim smernicama. Veran je onaj skup načela, po kojima treba da radimo. I tu je potrebno spoznanje i savlađivanje samoga sebe i uzgoj samoga sebe. Tek isklesan moralni osećaj daje našem činu i prestajanju pravu vrednost i čistotu; i etički značaj je u svojoj potpunosti onaj ideal, kojemu treba da se približimo.

Vladanje čoveka, koji ima čvrst, etičan moral, načelno je i odgovorno. Odgovornost je pak ono, što nedostaje danas mnogim ljudima u njihovu životu. Svako od nas odgovara nekome za svoje čine. I omladina će jednom polagati budućnosti račune o tome, kako je gospodarila sa svojim zdravljem, sa svojim snagama, sa svojim talentima, s mogućnostima za izobrazbu, s vremenom, s mogućnostima za dobro delo; tome niko ne izbegne, naročito tada ne, kada se približuje konac njegova života, kada ga zaključuje i gleda na njega već unatrag s nekim, takorekući iz večnosti mu poslanim pogledom.

Sokolski ideal je etički ideal.

Sokolsko bratstvo i sokolski rad nas uči i navodi nas na onu požrtvovnu, nesebičnu vezu s celinom, koja gaji u značaju svest odgovornosti za svaki rad.

Sokolska čast, čist oklop, naš barjak, korist celini, rasevet sokolske misli — tako plemenite i pune života, dobro naših porodica, naroda, domovine: sve to učvršćuje Sokola u moralnoj suradnji te mu bez prestanka pokazuje životni cilj.

I samo iz odgovornosti rada se vrednost rada, samo iz misli, da pripada svaki čin i drugima, izvire ono sveto i čisto oduševljenje, koje je sposobno da izvrši velika, krasna i večna dela.

(Prema »Sokolské budoucnosti« — god. V, 9 broj, prir. M. K-ć.)

Dobar Soko je svuda, širom naše lepe Otadžbine, a s pravom možemo da ustvrdimo i u svim slovenskim državama i svuda gde ima Sokolstva, na svome mestu. To mora da prizna svako ko i samo malo zna po čemu se sudi vrednost Sokola i ocenjuje njegov rad. — Nepriznavanje te istine i potrebe nedostatak je sokolske svesti, površne ili krivo shvaćanje uloge, značenja i dužnosti Sokola i sokolske porodice.

Težiti za ostvarenjem naše velike i plemenite sokolske ideje — znači — slobodno i svesno delovati u pravcu postignuća najvećeg narodnog i sveslovenskog cilja, znači oživotvoriti narodne težnje u kojima je sadržana trajna sloboda naroda — uslov narodnog stvaranja, napretka, sreće, časti, lepše i pravednije budućnosti. Ko takvu ideju propoveda, ko se za nju bori i radi i ko u svom radu, u njenom tumačenju i širenju ne poznaje popuštanja — taj je pravi Soko, takav je uvek u pravu i na pravome mestu — ma gde, kada i među kim se on nalazio. — Svaki drukčiji postupak, sve ostalo: bojažljivost prema izvesnim licima, popustljivost i površno ili polovično držanje nije sokolsko. Zato pravi Soko mora da se uvek i svagde čvrsto oseća na svome pravome mestu i da suzbija, raskrinkuje i ruši sve što u sokolskim redovima nije sokolsko i ne odiše čistim sokolskim duhom — i mišlju velikog slovenskog apostola i preporoditelja, našeg neumrlog učitelja dra Miroslava Tirša, koji je pravovremeno uočio opasnosti koje prete Slovenima — i pokazao sredstva za njihovo uspešno suzbijanje.

Ugledajmo se i mi — njegovi sledbenici u njega, unašajmo svoje najlepše misli u sokolsku ideju, koju Sokolstvo želi ostvariti. Ali uporedo s time, dužnost nam nalaže, da odvažno — bez krznanja otстранjujemo nepravdu, zabludu i bilo kakvo nasilje, koja se po mračnim putevima nastoji uneti među nas, i neumorno tražajmo za pravdom, istinom, dobrotom i svetlošću, koje moraju vladati u našim srcima i dušama, kako bi sve to mogli da prenesemo u Sokolstvo.

Pa onda treba znati da svuda oko nas ima mnogo više osvetljenoga i onoga što se ima osvetliti, — osvetliti i na pravi put dovesti, nego onih koji svetle, koji značajne ljude odgajaju. — Zato je naša sveta dužnost da se usavršavamo, da obogaćujemo naš duh, našu dušu i srce — lepim, dobrim i istinitim — i korisnim za telo, kako bi mogli postati malene lučonoše, sitni, ali jasni svetionici, koji će osvetljivati svoju okolinu.

Pa kao što je svakome jasno da je dobar vojnik, bez obzira na svoje rodno mesto — svagde — širom naše bogate i junačke domovine uvek na svome pravome, odgovornome i potrebnome mestu, i da čvrsto i budno stoji na straži naših zajedničkih dobara, naše skupim žrtvama stečene slobode i jedinstva, svetih ideala naših najvećih preda; — tako isto je i pravi Soko svagde i uvek potreban i na svome pravome mestu.

Oranje

Lutkovna igra v dveh dejanjih.

LUTKE:

Car Požerun.
Carična.
Prvi minister.
Drugi minister.
Krivogled, carski sel.
Jurček.
Teleban.

Prvo dejanje se vrši v gozdu, drugo na dvoru carja Požeruna.

Opomba.

Doslej običajnega Gašperčka sem zamenjal z Jurčkom. — Glede režijskih opazk veljaj, da jih ni treba tolmačiti preveč doslovno, zlasti ne onih, ki se tičejo kretenj posameznih lutk. Treba je pač upoštevati tehnične možnosti in to, kar bi morda bilo tehnično težko ali morda sploh neizvedljivo, nadomestiti s čim, kar ne dela izvajajočim preglavic. Vsekakor naj bo Jurček skoz in skoz zafrkljivo živahen, da pride tako figura omejenega Telebana bolj do izraza.

I.

Gozdna jasa. Na desno in levo med drevjem več izhodov. Poletno popoldne. Miha Teleban jadikuje na levi, oprt na drevo, medtem ko se oglasi Jurček.

Jurček (za sceno). Naj mi ljudje karkoli reko, povsod je na svetu še zmeraj lepó.

Teleban (s povešeno glavo). Lepó pa, lepó! Oh, da bi tako ne biló! (Se sklanja vedno niže in omahuje kakor človek, ki je prav do kraja obupan.) Kako mi je vendar pri srcu hudó!

Jurček (jo veselo primaha z desne). Bog daj, dečko! Kaj se cmeriš?

Teleban (se nekoliko vzravna). Kaj se ne bi, ko ne vem, kam naj v svet neznani grem!

Jurček (se veselo zasmee in začne poskakovati). Kam naj greš, ne več, sirota? (Se smeje, vrti in skače od začudenja. Preleti nekajkrat pozornico v obeh smereh, se prekopicne in se končno postavi pred osuplega Telebana.) Saj drže vsekrižem pota (še zmerom v smehu), kamorkoli se podaš, greš lahko, če res kaj znaš!

Teleban (čmerikavo). Znam? Kako naj znam, ko nisem še ničesar se učil!

Jurček (ga v glasu oponaša). Tudi to je nekaj, dečko! (Se zasmee in vrtoglavo hodi sem in tja.) Boš vsaj lahko norce bril. (Iz smeha nenadoma veličastno, s spoštovanjem.) Boš na levo, boš na pravo hodil kakor veteršnjak — in povsod pojo ti slavo: (Zakriči) »Glejte, to je korenjak!«

Teleban (stopi strme proti njemu). Kaj poveš! Res, ti si ptiček. Le kako ti je ime?

Jurček (prijazno šegavo). Jurček danes po navadi mi že skoraj vsi vele.

Teleban (začuden). Pa kako si dobre volje.

Jurček (se zavrti in burkasto poskakuje). I, čemu naj bi ne bil? Misliš, da bi bilo boljše, ako bi se tu solzil. (Se smeje.) Čuj, prijatelj me neznani —

Teleban (naglo). Jaz sem Miha Teleban.

Jurček (krepko). Če pa Teleban si, bratec, potlej le krepko na plan! Telebanov je po svetu več kot v mestih je podgan. (Se ponosno razkorači pred njim.) Prideš kamorkoli, bratec, in pozdraviš: »Dober dan!« — že namigne s koderkoli ti prijazen teleban. Ha ha, ha ha, prijatelj ha ha ha, teleban — to je beseda, ki za drugih šest velja, med veljaki in prostaki, med ministri, pri gospodi — teleban je zmeraj v modi in povsod je on doma.

Teleban (začne med Jurčkovim govorjenjem vidno rasti in važno kimati z glavo. Ponosno). Ako vse to prav presodim, sem že skoraj velikan.

Jurček (nagajivo poskoči in se z roko dotakne Telebanovega ramena, nakar se ta takoj zopet skrči. Poredno). Ko največji boš, pomisli, da si le še — teleban! (Zleti od njega in se nagajivo hihita.)

Teleban (leze bolj in bolj na kup, plaho). Toliko že govoriva, a doslej vendar ne vem — (Se boječe prestopa.)

Jurček (kakor da ga ni slišal). Česa bi se rad naučil? Kar odkrito mi povej!

Teleban (se prestopa, potem se domisli). Ko bi vedel, bi povedal. (Se sklanja in omahuje; končno.) Svet bi malo rad pogledal.

Jurček (veselo zavriskne): Prav. (Poredno.) Si že videl kdaj cslička?

Teleban (prikimuje): Videl, videl, kajpada!

Jurček (razposajeno): Ali ti je kaj povedal?

Teleban: Vpil mi je: i-a, i-a.

Jurček (se smeje in poskakuje). Dobro, bratec! Učenosti prvo kal zares poznaš. Nisi čisto brez modrosti. Poleg tega — kaj še znaš?

Teleban (zaradi navidezne pohvale začne zopet rasti; domišljavo in oblastno). Znam, poznam, kako bi rekel — Videl sem že marsikaj — Někđaj že krompir sem pekel —

Jurček (se zasmee in poskoči). Ti povej, kaj znaš sedaj! (Nori in se prekucuje krog osuplega Telebana.)

Teleban (neha rasti; v zadregi). Ako hotel bi naštetil —

Jurček (še vedno razposajen). In seveda jaz verjeti —

Teleban (že bolj samozavestno). Spretnosti bi bilo dosti!

Jurček (nagajivo). Si že slišal žabe gosti?

Teleban (naglo, odločno). Žaba poje: rega, rega —

Jurček (norčavo). Nisi si zapcmnil vsega!

Teleban (se malo prestopi, kakor da premišlja; potem naglo). Včasih tudi le: kvak, kvak —

Jurček (poskoči in se mu hudomušno prikloni). Zdaj pa vem, da si možak!

Teleban (začne vnovič rasti; domišljavo). Res obilo mora znati, kdor se hoče v svet podati, toda jaz sem Teleban! Brez učenja in trpljenja vem, kako se kaj počenja, duh modrosti mi je dan. (Se z viška ozira na Jurčka.) Nisi slutil, nisi čutil, dragec moj, kako bogat je po duhu, učenosti — Teleban, tvoj novi brat!

Jurček (začne med Telebanovim govorjenjem vriskati in poskakovati). Júhuhu, juhé, juhé, svet veseljni naj izve, kakšen dragocen zaklad Teleban postal bi rad! (Naglo skoči k njemu, se mu z roko dotakne ramena in takoj odskoči.)

Teleban (postane mahoma zopet majhen; jecljaje). Ka-ka-ka-a-a-aaaj z máno si na-na-na-re-e-e-eee-e-e-dil zdaj?!

Jurček (zažvižga in se kakor v začudenje ozira naokrog). Hej, prijatelj, kje pa si? (Se skloni k njemu.) Se ti že modrost suši?

Teleban (obupano). Sram te bodi, Jurček, fej, bržčas si kak čarodej —

Jurček (se zadnjiški odmika od njega in se mu nagajivo priklanja). Jaz sem Jurček veseljak! Ko bi tudi ti bil tak, skupaj bi lahko oba s smehom križemsvet odšla.

Teleban (proseče iztegne roke proti njemu). Pa pojdiva, Jurček dragi, saj se bom s teboj smejal.

Jurček (kakor da mu ne verjame; hodi brezbrizno sem ter tja). To ni dosti; vrli dečko; najprej moram te spoznati, če se boš smejati znal!

Teleban (hlastno). To pa, to! In še kako! (Se začne na vse pretege smejati, da se celo Jurček ne more vzdržati smeha). Ha ha, ha ha, hi hi, ho ho, vidiš, Jurček, da že bo —

Jurček (komaj zadržuje smeh). No, no, no, no —

Teleban (se začne sklanjati, stopicati in mahati z rokami, kakor da bi se otrsral nevh nasvetov).

Jurček. Za silo bo — Toda —

Teleban (se vzravna). Ali nisi nekaj rekel?

Jurček. Škoda — S samim smehom ne bo šlo.

Teleban. Bom pa vmes še jokal, cvilil —

Jurček (poredno). Si že slišal kdaj kozé?

Teleban. Sem. Takole: me-ke-ké. (V nadaljnem Teleban po vsakem Jurčkovem vprašanju skuša oponožati glas živali, ki jo ta imenuje. Hudomušni Jurček se smeje

Telebanovemu trudu in kar poskakuje od veselja, Teleban se pa tudi zadovoljno priklanja in smeji, ko vidi Jurčka tako razigranega. Prizor je treba odigrati kar mogoče živahno in naglo.)

Jurček. Tudi psičke?

Teleban. Hov, hov, hov —

Jurček. In teličke?

Teleban. Mee, mee, meee —

Jurček. Brhke putke?

Teleban. Ko, ko, ko —

Jurček. Petelinčke?

Teleban. Kikirikiii, o, to pa, to!

Jurček. Goske, račke?

Teleban. Ga, ga, ga —

Jurček. Mucke, mačke?

Teleban. Mijau, mijau, mijau — Sliši, Jurček, to velja: Mačka vsak veljak pozna!

Jurček. In morda celó volká?

Teleban. Uu, hu-uu, uuu —

Jurček. Kravo, vola?

Teleban. Mu, mu, muu —

Jurček. Pa konjička?

Teleban. Ihaha —

Jurček. V gozdu tudi kukavico?

Teleban. Tudi to: ku-ku, ku-ku.

Jurček. In na njivi prepelico?

Teleban. Ej, sveda: pet-pedi!

Jurček (se neha smejati in poskakovati ter stopi tesno k Telebanu). Ribe peti tudi že? (Odslej se vrši prizor zopet bolj mirno in previdno.)

Teleban (se zdrzne in odskoči). Tega, Jurček, pa še ne —

Jurček (se zahihita). Potlej je ves trud zaman! (Začne hoditi po gozdu.)

Teleban (se venomer ozira za njim). Kaj poveš? Zakaj? O, joj, Jurček, vzemi me s seboj.

Jurček (odločno). Slednja prošnja je zaman: Nisi pravi teleban! Kdor ni slišal ribic peti, ta ne sme v menoj po sveti.

Teleban (proseče izteza roke proti Jurčku in začne previdno in plaho hoditi za njim). Saj bom mukal, cvilil, lajal, da ti vedno bom ugajal, rigal, kukal, rezgetal, gagal, tulil, se smejal — (Zopet zapored oponoša glasove najrazličnejših živali. Jurček še vedno hodi križem, se smeje in odkimuje, iz gozda pa se oglasi Krivogled, sluga carja Požeruna.)

Krivogled (za sceno). Ako sluhu smem verjeti, zbira tu se vsa zverjad.

Jurček (zakliče v gozd). Le naprej, kdor si, prijatelj, damo vse ti, kar bi rad! (Stopi proti desni.)

Teleban (se plaho stisne k drevesu, kjer je stal v začetku). Oh, ne kliči kar na slepo, Jurček! Kdo ve, kakšna zver prilomasti k nama —

Krivogled (še za sceno, a že bliže). Če mi daš, kar iščem todi, srečen boš vse žive dni.

Teleban (se ves trese). Jurček, sliši, zver se bliža, meni lomi strah kosti.

Jurček (pozdravlja v gozd). Dobro srečo, dobro zdravje! Pridi, da bomo trije.

Krivogled (čokat debeluh, grd, z dolgimi brki in debelo glavo, nerodno priraca z desne in se ozira okrog sebe; Jurčku). Kje pa imaš svojo čredo? Saj si pasel tu zveri.

Jurček (smehlja). Vse sem spravil (Pokaže na drhtečega Telebana.) v ono skledo, ki pod drevjem tam mezdi.

Krivogled (v začudenju razprostre roke). Blagor, čudo čudovito — (Hoče k Telebanu.)

Teleban (se zadnjaški odmika). Jurček, Jurček, zdaj gorje, zver že koracá pomé! (Se hlastno zasuče in zbeži na levo.)

Krivogled (nejevoljno). Zdaj pa res ne vem, kako úmem naj vedenje to —

Jurček (se zasmee). Nič ni hudéga! Samo — mož, ki pravkar tu je bil, je neskončno srámežljiv, a sicer pa noč in dan slavni — dektor Teleban!

Krivogled (se začne spoštljivo priklanjati). To zares me veseli. Car moj učenost časti.

Jurček (malo osuplo). Carju služiš? To ni malo —

Krivogled. Nisem prišel sem po hvalo. Veš, prijatelj —

Jurček (se spomni, da se še ne poznata; naglo). Jurček moje je ime; kdor pozna me, vsak ga ve. (Se norčavo priklanja in vrtinči krog Krivogleda.)

Krivogled (pokroviteljsko). Jaz sem sluga Krivogled, carju sluga, zvesti sluga, carju prvi (Zelo s poudarkom), prvi sel!

Jurček (ga obzirno oponaša). O, pozdravljen, Krivogled, carju prvi zvesti sel! Nisem še časti imel, da bi slišal kaj o tebi. To seveda nič ne de, saj imaš rokč, nogč kot sicer in sploh ljudje. Kam si pa namenjen, kaj? Važna pota?

Krivogled. Važna pota, huda pota — Da bi takih ne bilo!

Jurček. Zbiráš carju mar vojskó?

Krivogled. Car, moj car se ne vojskuje, je prenežnega srca; kar kje sreča, kar doseže, vse kar v svoj trebušek da.

Teleban (se je bil med tem previdno primuzal z leve, vendar tako, da ga sluga ni opazil. Ko zasliši Krivogledove besede, se takoj zasuče in kriče zbeži). Na pomoč — Zveri! Zveri!

Krivogled. Kdo pa tu nekje kriči?

Jurček (pokaže z roko v smer, kamor je zbežal Teleban). Oni kliče svojo čredo, tigre, volke in govedo.

Krivogled (začudeno). Kaj mu vsaka zver je znana?

Jurček (brezbrizno). Vprašáš to za Telebana? (Se razkorači.) Njemu vse se pokori: tigri, levi, krokodili; volki, risi in lisjaki! Zajci so ga izvolili si za kralja v Suhj mlaki — Vse zdrvi takoj na plan, če pomigne Teleban! — Vprašaj gade in modrase, kdo jih v mesečini pase, medvede dobroglede, srne plahé vitkonoge, krte, polhe, kozoroge, vse bo vpilo v beli dan: »Mojster naš je Teleban!« (Med Jurčkovim naštevanjem je venomer slišati iz gozda glasove najrazličnejših živali.)

Krivogled (se spoštljivo priklanja). Čast in slava taki glavi! To za nas bi mož bil pravi!

Jurček (zmajuje z glavo). On — za vas? Ne vem, kako — (Zaničljivo.) Mar je njemu takšen car kakor tvoj je gospodar! On razume vse skrivnosti, on prežene vse bridkosti, zanj še noč je jasen dan, takšna luč je Teleban!

Krivogled. Kar mi praviš, je odlično! Takega bi rad možal! Kajti car moj jasni ni tako za tja v en dan. (Se globoko prikloni.) Naj mu bodo dnevi krasni — (Zelo toplo in sočutno.) Zdaj je siromak bolan.

Jurček. Kaj poveš! Da tudi carji so na svetu kdaj bolni?

Krivogled. Požerun, moj car vseh carjev — silovito zdaj trpi.

Jurček. Požerun se imenuje?

Krivogled. Kaj, da res lepo se čuje?! (Med tem se z leve zopet priplazi Teleban, a tako, da ga opazi samo Jurček.)

Jurček (naglo pokima Telebanu in se nato takoj obrne h Krivogledu). Dasi res ime je lepo, vendar se mi zdi: Na slepo — k vam ne pojde Teleban! Car tvoj, praviš, vse zadavi, vse v trebušek svoj pospravi, Teleban pa rad živi! Tod po hosti in po trati — (Iz gozda je zdajci čuti glasove raznih živali.) — s svojo čredo se košati, pase, žvižga, vriska, póje in zabava se po svoje, carju dober tek želi. (Teleban vneta prikimuje Jurčkovim besedam.)

Krivogled (ponižno). Jurček, Jurček, ne odreci mi pomoči v stiski tej —

Jurček. A kako naj jaz pomagam, ljubi moj, to mi povej!

Krivogled. Pregoni Telebana, da se v carski dvor poda! Da pa pot bo bolj prijetna, z njim pojdiva še midva! (Teleban srdito odkimuje.)

Jurček. Za prijetnost k Požerunu se mi preveč ne mudi, Teleban pa že čez glavo ima posla, se mi zdi.

Krivogled. Jurček moj, pomisli malo! — Res, da sluga sem samo, toda kdor ozdravi carja, mu carična da roko!

Jurček. Je očetu kaj podobna?

Krivogled. Čisto materina hči.

Jurček. Mila? Nežna? Bolj hudobna? In pa kakšne je krvi?

Krivogled. Mila, nežna kakor zarja, ko najlepše zardi; lice njeno — sveže cvetje, ko nebo so nje oči.

Jurček (nagajivo). To si se lepo naučil, ljubi mojster Krivogled, a za mene vendar nisi našel pravih še besed. (Norčavc-razigrano.) Jurček, vidiš, je veselje, dobra volja in radost, Jurček je svoboda, dragec, smeh samo in zgolj mladost! — Kaj naj bi počel z ženičo, bodi stokrat carska hči, Jurček rajši sam potuje, kjer in kadar se mu zdi.

Krivogled. Misli vsaj na Telebana! On bi jo nemara vzel —

Teleban (ki je že med Krivogledovim pripovedovanjem o carični ves čas kimal Jurčku, naj pritrdi, se zdaj ne more več premagati; radovedno). Koga? (Krivogled se naglo okrene proti njemu.)

Jurček (skoči med oba). Zdaj je vsa skrivnost izdana!

Krivogled (mimo Jurčka Telebanu). Ti si mojster Teleban?

Teleban (pocnosno). Bil doslej sem slednji dan.

Krivogled (hoče naštevati, kakor poprej Jurčku). Jaz sem sluga —

Teleban (ga jezno prekine). Saj že vem, da bi te kuga! Kaj boš pravil, kdo si ti! Ali nič te ne skrbi, kaj počne tvoj svetli car, ko po svetu motoviliš, on pa sam doma trpi?

Jurček (Krivogledu). Kaj ti nisem rekel, dragec, da ne bo preveč voljan — tvoje srkati modrosti — naš preslavni Teleban?!

Krivogled. Ljubi Jurček, ne zameri! (Telebanu.) Tudi ti ne šteje v zlo! Le zvestoba, skrb za carja sta zmešali mi glavó. (Jokavo.) O, ko vedela vidva bi, kakšne sončne, vedre dni smo na dvoru s Požerunom carjem vsi preživljali! (Slastno.) Jedli smo, ej, draga, moja, kot nihče zdaj več ne je! Brž za zajtrk tri volkove, pet medvedov za obed, car pa še jedila svoja: race, koze in ovce, ki jih je pomakal v med. Malice bile so take: Dali so nam ribe, rake, goske, žabe in kopune, a nato še vranje kljune in nazadnje — zajčjo sled. — Jedli smo, ej draga moja, brez nesreče in brez znója dolgih trikrat tristo let; car in sluge, vsi navprek smo imeli dober tek.

Jurček (se začne poredno prekopicavati). Vranje kljune, žabje dlake, gosje perje, druge spake, ej, seveda, čudno ni, če tak Požerun zbolí! (Resno in ostro.) Kdor ni sebi gospodar, tudi drugim ni vladar, pa naj bo devetkrat car! Naj le bo bedak bolan! (Telebanu.) Ali ne, moj Teleban?

Teleban (se v zadregi nerodno prestopa). Carje je po mojih mislih treba pač imeti v číslah —

Krivogled (z globokim poklonom). Slava, modri Teleban!

Teleban (že bolj samozavestno). Potlej gre pa še zato, kaj sedaj s carično bo! Ako carja smrt pobere, láhko carstvo se podere; to pa — jasno — no, seve, niso mačje več solze!

Krivogled (se zopet spoštljivo prikloni). Večna čast in stokrat slava, Teleban, ti modra glava! Ali pojdeš res z menoj?

Jurček (požuga Telebanu). Zdaj premisli, modrijan!

Teleban (neodločno). Sem — Saj bom — Takoj, takoj —

Jurček (zacepeta). Kaj si rekel?

Teleban (boječce). Da sem skoraj se opekél. (Proseče.) Morda šel bi ti z menoj?

Krivogled (pikro). Kdo pa tu je gospodar?

Jurček. Bog in zdrava pamet! Drugo naj ti nič ni mar! (Se zahihita.)

Teleban (menca in ne more prav do besede). Da, seveda, zdrava pamet! Jurček je ima obilo. Lahko bi je še posodil, ko bi nama kaj teknilo —

Krivogled (prikimuje). Če tako se tebi zdi —

Jurček. Dobro, pa naj se zgodi! — Krivogled naj zdaj lepó najprej nama razloži, kje, zakaj, čemu, kako car obolel je tako, da pomoči si želi. — Mar ga lakota pesti? — Ali ga srce boli? — Morda ima čelo mračno in mu v glavi je oblačno? — Morda Požerun želi si miru na stare dni — Saj nadlog je brez števila in za vsako so zdravila, a kdor hoče jih pregnati, mora jih najprej poznati!

Teleban (naglo, domišljavo). To je treba verovati: Ako hočeš kaj pregnati, moraš najprej to poznati!

Jurček (se malo obregne ob Telebana, ki se tako prestraši, da takoj pade vznak). Na primer — tako. (Se zasméje.)

Teleban (se pobira). Nak, je malo premočno.

Jurček (Krivogledu, s porednim naglasom). Modrijani so čudaki. (Pokaže na Telebana.)

Krivogled (osuplo in bolj potihoma). Dobro, da mi nismo taki —

Jurček (poskoči in zavrísne). Kam bi pa potem z bedaki!?

Teleban. Ako Požerun trpi, mislim, da se nam mudi —

Krivogled (s poklcnom). Zopet pametna beseda! Čujta, draga me soseda!

Jurček. Kam pa zopet meri to?

Krivogled. Kratko vama bom povedal! Sedemkrat po sedem let tavam, iščem križemsvet, kje junaka bi zagledal, ki bi zdravje znal vrniti, Požeruna razvedriti — Čujta me sedaj, kako do boleznj je prišlo. Tisti dan se je zgodilo, ko je pajek predel svilo, ko je muha platno tkala in je mačka pestovala mlado miško za pečjo, car zaplesal je z ovco. Vsi ministri in dvorjani so bili na dvoru zbrani. Brhke, zale gospodične in gospe okroglolične, vse so pridno se vrtele in prijazno gostolele. Sedem murnov, sedem čričkov, sedemkrat devet kraljičkov nam za ples je sviralo.

Teleban. Kaj pa carica — gospa? Je bila takrat doma?

Krivogled. Oh, saj sem že hotel reči, pa se mi prav ne posreči —

Jurček. Kar od kraja spet začni, morda se ti kaj zjasni.

Krivogled. Od začetka prav do kraja je bil takšen ringaraja kot ga nikdar več ne bo. Toda h koncu, joj, soseda, to prestrašna je beseda: Car se spomni — carice!

Jurček. Je bila nemara huda?

Krivogled. Saj je poleg ni biló!

Teleban. Kod je pa tedaj hodila?

Krivogled. Vidita, to je tako: Nekdaj, pravim, v prejšnjih časih je bil Požerun junak, križemsvet se je podajal, z velškani se boril —

Teleban. I, čemu je pa razgrajal?

Krivogled. Kaj mu hočeš?! Mlad je bil!

Jurček. Ti si pa doma ostajal, dremal v gradu za pečjo —

Krivogled (užaljeno). Kakor senca zvesto hodil s carsko sem povsod vojsko.

Teleban. Veš kaj, to pa ne drži!

Jurček (je začel med Krivogledovim zatrjevanjem hoditi sem ter tje in skimavati z glavo). Malo prej si nama pravil —

Teleban (naglo). Da tvoj car se ne vojskuje —

Jurček. Da samo doma caruje —

Teleban. Zdaj o vojskah govoriš!

Jurček. Ako lažeš, Krivogled, nama glávo boš zastavil.

Krivogled. Brez potrebe se jeziš. Prej sem pravil po pravici, zdaj pa tudi po resnici.

Jurček. Ali slišiš, Teleban?

Teleban (zaničljivo). Menda v glavi je bolan.

Krivogled. Ne prezirajta me, brata, ko mi je tako hudo! Ko je car po svetu hodil, pravim vama, prejšnji čas — turški sultan dolgoobrki obiskal nekoč je nas.

Teleban. Turški sultan?

Krivogled. Turški sultan, ta nesreča — pridrvel je ko vihar.

Teleban (začne letati in mahati z rokami, kakor da ga nosi križem vihar). Jojme, jojme, taka groza!

Krivogled. Oh, še danes me je strah! — In pomislita, na dvoru se je vedel ko doma!

Jurček (šaljivo). Turški sultan ali kdo?

Krivogled (se tresse). Ker pač carja ni bilo, je počenjal on tako kakor da je gospodar — sedem dni, devet noči, da še zdaj me mraz krivi.

Jurček (buši v smeh). Saj te zraven ni bilo.

Teleban (podrhtevo). Oh, prijatelj, nehaj no, meni se pregrozno zdi —

Krivogled (samozavestno). Zraven res da nisem bil! To mi je še danes žal. Ko bi bil doma ostal, sam bi sultana pregnal —

Teleban (se začne previdno odmikati). Ali takšne si krvi?

Jurček (hodi okrog Krivogleda in ga z vseh strani ogleduje). Pa ti res ni videti.

Krivogled (proti Telebanu). Vzel bi sabljo, brušen meč —

Jurček (se mu zasmee za hrbtom). In se urno skril za peč!

Krivogled (stopa za odmikajočim se Telebanom; zamahne, kakor da ima meč v rokah). Mu odsekal glavo preč! (Teleban zakriči in zbeži na levo, a Jurček se veselo smeje in poskakuje.)

Jurček (kazoč za pobeglim Telebanom). Ako sultan tak bi bil, bi se z njim lahko boril —

Krivogled (se zdrzne). Jojme, zopet je narobe, učenjaka sem pregnal; kar za njim jo bom ucvrl, ga lepo nazaj pozval. (Zleti na levo in kliče.) Sliši, mojster Teleban, saj je sultan že pregnan —

Jurček (sam na pozornici). Kaj pa jaz? Počakal bom, naj bo strela, naj bo grom, treba bo se pomeniti, k Požerunu v goste iti.

Teleban (se previdno primuzne; boječe). Kam pa je divjak zavlil?

Jurček. Za teboj se je podil —

Teleban (trepeče). Reši, Jurček, me zverine —

Jurček (mirno). Le potrpi, to vse mine! Ali greva k Požerunu?

Teleban. Jaz? Nak, za nobeno ceno! Glavo imam samo eno, pa še ta ni dosti prida!

Jurček. O nemara bi le šla? Če carična je doma —

Teleban (nekoliko mirnejše). Ko bi za carično šlo, bi že še kako bilo, toda, Jurček, kaj pa car?

Krivogled (naglo z leve; veselo). Zdaj mi ves svet ni več mar! Da sem te le zopet našel, moj preljubi Teleban —

Jurček. Pa si se res naglo vrnil. No, prijatelj, dober dan!

Krivogled. Dober dan in dobro zdravje, le moj car je še bolan —

Jurček. To si večkrat že povedal —

Krivogled. A do kraja vendar ne!

Jurček. Čas bi bil, da razodeneš slednjič res, za kaj tu gre.

Teleban. Tudi jaz sem takih misli —

Jurček. Sicer pojdi svojo pot.

Teleban. In pa srečno ostanita, ti in s tabo tvoj gospod.

Krivogled (jokavo). Oh, nikarte te ostrine —

Jurček. Kaj se cmeril boš! Govori!

Krivogled. Čakaj no, saj že hitim. Oh, ne veš, kako trpim. (Žalostno.) Ko je turški sultan šel, carico s seboj je vzel —

Teleban. Požerunovo gospo? To pa ni bilo lepo!

Krivogled. I, seveda ne, pa kaj, ko ne da je več nazaj! (Iznenada zgrabi Telebana, si ga vrže čez ramo in začne dirjati z njim po gozdu). Kar na konja z njo in — hop! šli iz dvora so v galop.

Teleban (brca in se skuša rešiti). Oh, pomagaj, Jurček moj!

Jurček (leti za njima). Saj že dirjam za teboj.

Krivogled (leta s Telebanom križem in vpije) — Vse čez trate in vodé, čez planine in dolé sultan carico je nesel, da se svet pod njim je tresel. (Cepeta.) Takrat dobri Požerun je zagledal vranji klun. Kljun je bil močno krvav, Požerun pa krmižljav.

Teleban (vpije). Jurček, Jurček, na pomoč, mene že objema noč!

Jurček (še vedno v diru za njima). Le junaško, Teleban, Krivogled bo takoj ugnan! (Skoči od strani in podstavi Krivogledu nogo, da se spotakne in s Telebanom vred pade po tleh.)

Krivogled (na tleh, medtem ko Jurček pomaga Telebanu pokonci). Oj me, oj, da, prav tako takrat z nami je bilo! Bolj kot blisk in kakor grom smo hiteli branit dom.

Teleban (stoka). Uboga moja rebra zdaj —

Jurček. Ali ga premlatim naj?

Krivogled (se počasi pobira pokonci). Za dobroto me vendar ne boš tepel, gospodar?

Teleban (milostno). Pa ga pusti, naj se usti —

Krivogled. In ko smo domov prišli, oh, kaj smo zagledali! Naša zala gospodična —

Teleban. Hotel reči si — carična?

Krivogled. Ona, ona, kajpada, je bila objokana! — Hrami prazni, dvori pusti kakor žabje so čeljusti, čez in čez le jok in stok! Takrat car za mizo sede, v kot obesi meč in lok, sede in napiše pismo, dolgo pismo tja v Turčijo. S pismom sluge odletijo, jaz za njimi trobim v rog.

Jurček. Si prišel kaj daleč z doma?

Krivogled. Le do grajskega zidu. Car me v žalosti ni pustil prav nikamor iz gradu.

Jurček. Kaj pa vsi junaški sli?

Krivogled. Še do danes nismo mogli nič o njih izvedeti.

Teleban (sočutno). Oh, seve, iz take dalje —
Krivogled. A naš car pa posihmal ni se nič več vojskoval.
Jurček (pikro). To je pametno ukrenil —
Krivogled. Najprej vsi smo žalovali, potem smo se tolažili, a nazadnje jedli, pili, kakor sem poprej dejal.

Teleban (očitajoče). Carico pa pozabili —

Jurček. Jaz bi vse vas Turkom dal!

Krivogled. Saj smo sle za njo poslali!

Jurček (porogljivo). In orožje v kot dejali!

Krivogled. Da bi dnevi prej minili, car je vabil svet v gosti, ko smo se najbolj gostili, se nezgoda pripeti.

Teleban

Jurček

Tak povej zdaj vendar no, kaj je prav za prav bilo!

Krivogled. Sredi vsega radovanja skloni Požerun glavo in o carici zasanja, solze lica mu pero.

Teleban. Da je jokal, hočeš reči?

Jurček. Ta pa ni posebno mož —

Krivogled. Kakorkoli, draga moja, car neznansko res trpi!

Teleban. I, pa vendar morda s časom se mu vrnejo moči?

Krivogled. Le kako, ko jed nobena mu zdaj nič več ne diši!?

Jurček. Da ne more jesti, praviš?

Krivogled. Čisto je izgubil tek! Saj zato sem šel po svetu, da mu najdem pravi lek!

Jurček. Če ni hujšega, le hitro svoje konje osedlaj!

Krivogled. Slava vama, slava carju — gozd in dol naj zacri! (Odhaja na desno.)

Jurček. Ko opraviš, zopet pridi sam po naju sem nazaj — (Krivogled se prikla-
nja in odide.)

Teleban. Slišiš, Jurček?

Jurček. Kaj bi rad?

Teleban. Ti si mi res pravi gad! Ali nič te ne skrbi?

Jurček. Kaj naj bi me pa skrbelo?

Teleban. Če se nama kaj zgodi —

Jurček. Kaj pa more se zgoditi?

Teleban. Zнала bi ob glavo priti.

Jurček. Se tako bojiš za njo? Koliko je neki vredna?

Teleban. Vredna mnogo, vredna malo, moja je pa vendarle —

Jurček. Pametno jo s sabo nosi, pa se dobro bo izšlo!

Teleban. Rad bi pametno jo nosil, ako vedel bi, kako.

Jurček (mu kaže). Zdaj bolj nizko, zdaj visoko, a naravnost vedno glej, in kadar ti je najhujše, se prav iz srca zasmej!

Teleban (poskuša). Včasih nizko, spet visoko (vzraste), vmes pa naj se še smejim! (Se smeje.) Dobro, Jurček, videl boš, da vse po tvoje prav in zvesto naredim.

Krivogled (se vrne). Konji so že osedlani —

Jurček. Zdaj pa jadrno na pot, krivogledi, telebani —

Krivogled. Z nami Jurček, naš gospod. (S Telebanom sprejmeta Jurčka v sredo, nakar se začno prerivati.)

Teleban. Bolj na desno!

Krivogled. Bolj na levo!

Jurček. Jaz pa pravim: Kar naprej! Kdor ni figa-mož, za mano! Teleban, juhej, juhej! (Vsi trije vriskajoč zdirjajo na desno.)

(Zastor.)

Naši pesnici

Soko na Jadranskom Moru   Gašpar R. Bergam, Krapanj kod Šibenika

Sloven Soko baš iz Dalmacije,
Čuda takog još vidio nije.
Kao što je proljetnoga dana
Ploveć ladom preko tog Jadrana.

Veli, da je prošlo mnogo ljeta,
Kad na moru, ugledao lađe pune — veseloga svijeta.
Daleko su! Al' koga pitat mi je?
Što se zbilo? I nad kormilom zastava koja ono vije?

O more drago i Jadrane mili!
Silom svojom prevezi me tamo, sa svojim krilim!
Zapovjedih mornarima svojim —
Svom snagom voz'te onamo! Nikog se ne bojim!

Dodoh tamo i vidih lađe pune, —
Viteških mornara, a od veselja se bune.
Munjevitom brzinom pogledah lađe
I na njima uzor momke, »viteške mornare«.

Nad kormilima pogled mi zasta i zapnu,
Pobjedničko veselje srce mi zgrapnu.
Zar sam oslijepio, pa ne vidim više
Zastavu onu, što nad kormilom njiše.

Ne vjerovah, — zapitah jednog mornara:
»Brate dragi, mene oko vara,
Ded mi reci, bracane mili,
Koja zastava nad kormilom miri?«

»Jugoslovenska! Jugoslovenska, brate!
Nitkoviće oni, sad će da mlate.
Poznat' će oni, vitešku ruku našeg mornara,
Koja sa zemlje »poturice« obara!«

Svom snagom bacahu se na lađe.
Svatko za sebe utjehu da nađe.
Griše se, ljube i pozdravljahu —
Bratskim — Zdravo! se međ sobom zvuahu.

Tada Jadransko More,
Navjestilo mi je slobodu i veselje.
I od tada kličem gromkim glasom:
»Zdravo da si — ti more Jadransko!«

Поклич Сокола Краљевине Југославије

Напред, напред у бојни ред
 Ко је Соко душом свом, —
 Напред, роде, напред само
 Са заставом соколском!

Хеј, трубачу, дед затруби
 Да одјекне снагом свом:
 Напред, браћо, сложено увек
 Са заставом соколском!

Треба л' жића, — да га дамо
 За слободу роду свом, —
 Да се диже цело племе
 Са заставом соколском!

Нек' оживе наше горе,
 Име, понос, част и дом, —
 Нек' се слави наше племе
 Са заставом соколском!

Življenje

Marijana Željeznova-Kokalj, Ljubljana

(Heinejev motiv.)

Jelka na strmi višavi
 globoko se k zemlji priklanja
 v snežnem viharju in sanja
 o soncu žarečem v daljavi.

Palma v peščeni puščavi
 globoko vejevje poveša,
 v soncu življenje ji peša
 in sanja o vihri, poplavi.

Sonce je jelki sanjavi
 vsa sreča, a palmi trpljenje.
 »Kdo bi razumel življenje?«
 zatulil je veter v daljavi.

* Ову песму написао сам 4 септембра 1907 г., када сам као оснивач нашег пред-ратног Сокола у Београду био у највећем раду на подизању нашега Соколства, да би га о Видовдану 1908 г. омилио и утемељио Прославом 25-годишњице нашег првог београдског друштва за гимнастику и борење (основано 3 I 1882 г.) коме сам као тајник успео дати име Соко на ванредној скупштини 7/19 априла 1891 г. и тако то име први пут увео код нас и у целом Српству. Јер, дотле не само да се Соколство код нас није прихватило већ се није ни схватило, па чак су и сви моји вршњаци и сурадници на гимнастици или телесном вежбању бивали јавно потцењивани и изобличавани. Али ја сам ипак самопожртвовано и даље одушевљено и предано радио, као и дан — дави.

Хвала Богу: сада су та тешка времена за наше Соколство одавно прошла и остварени су идеали и моји и мога нараштаја, — данас је наше Соколство на достојној висини и на челу му је сам наш мили Престољонаследник Петар!

Ова песма први пут је угледала света приликом I Српског соколског вечера 8 де-

цембра 1907 г. приређеног од Београдског Сокола (види Споменуцу на I Српско соколско вече) у Београду у просторијама код »Коларца«. А ово је заиста и било прво вече из низа »Словенске соколске вечери«, које сам био завео ради упознавања наших племенских Сокола, да би на тај начин омилио Соколство код нас. Успех је био одличан и далеко одјекнуо у нашој домовини.

Ову песму за тим је прихватио и мој »Српски витез« за 1909 г. потом и други наши листови, као и Словачки Соко у Америци, а брат Милан Гетинг унео је и у њихов Sbornik Sokolsky за 1909 годину.

Пре неку годину ову песму дивно је компоновао наш стари Соко брат Радивоје Петровић, оснивач и дугогодишњи старешина Сокола у Ади (где је управитељ Основне школе), те је под њиме први пут извана од стране мешовитог хора у Ади и у Србобрану, а подешена је и за соколску фанфару, те је одушевљени Соколи изводе, па ће је и сада изводити на окружном свету 10 јуна ове године у Ади.

Живили Соколи сви и свуда! И увек!
 Напред! Са заставом соколском!

Dodite, dodite — Istranin vas zove
i čeka vas, braćo, sa verom na svome,
dodite, Sokoli, u krajeve ove
da ostvarite naših dedova snove.

Kad smelo sa verom pristupite k nama
milioni će srca zadrhtat sa hvalom, —
jer složni junaci sa žrtvom će malom
odužit se duhu što tinja u nama.

To vama je naše ideje cilj prvi,
a konačnom cilju vas ovaj put vodi, —
i kao nekad — ni sad' ne žal'te krvi,
jer samo kroz borbe — put vodi —
slobodi. —

Pritlikavec in velikan

A. Francević, Ljubljana

Dvorišče polno je bilo perjadi.
In kakor jim od nekđaj je v navadi,
kokoši stare, jare čibe, pute
drobtin išoč oprezno stopajo,
tu grahke se po prahu kopajo,
da bolje si otrebijo tekute.
Tam pesek zoblje čopka kokodajca,
da bo lupin za žolto bela jajca.

Med pisano družino kokodaško
sprehaja petelinček se bahaško,
japonske pasme drzni ta Kokot
pašuje samopašno ko despot.

Za boljše pleme pride vmes nekđaj
čvrst astrahanec, po imenu Zmaj.
In glej, že kuram se dobrika,
naj majhna bo, naj bo velika.
»Odtod, Kokot, ne hodi mi na pot!«
podi japončka, »tod sem jaz gospod.«

»Koko! tu sam ne boš mi zmajeval.«
je mali jezno z glavo zmajeval.
A Zmaj neznansko se razkači,
hudó rentaći, predenj zakorači,
preteč, da mu razpara kožo.

Kokot pa sunkoma mu skoči v rožo
in s kljunom ostrim obvisi na njej.
Tako nemilo mu greben tišči,
da Zmaj preplašeno vrešči,
z bremenom bega sem ter tja, naprej,
nazaj, na levo, desno
s sovražnikom otepa besno,
nato se zgrudi, mrtev obleži.

Je hrusta strah ubil, ubil ga sram?
Kokot oznanja, da ga je on sam:
»Kako šibak, a krepka volja ta
strahuje astrahanca goljata!«

Соколићи!

Душан Живковић, Чилипи-Дубровник

Кад се сетим, Соколићи,
Да на вама свет остаје
Нарасту ми дака крила
И сва душа радосна је —

Кад помислим, Соколићи,
Да је ваша сутрашњица
И да ћете бити снага
И државе узданица:

Сав се топим од милине
И неко ме миље хвата
Јербо бидим да волете
Један другог као брата.

Дедови су ваши били
Узор части и јунаштва
И свему су сведочили
Да су пуни прегалаштва.

И роду су објавили
У осветку наше зоре
Да у вама посветили
Сва прегнућа и напоре.

Па се од вас очекују
Сред јединства и слободе
Дела која побеђују
И бесмртној слави воде.

Соколићи, напред смело,
Путем знања и морала
Па ће ваше сјајно дело
Бити круна идеала.

У то име топли поздрав
Брат вам шаље са Јадрана
И жели вам мир и слогу
Широм дивног нам Балкана.

Vse je tiho. — Mlade sanje
v trudni duši vstajajo,
čujem v polju šepetanje,
že duhovi rajajo.

Luna, bleda samotarka,
se je vsa vsesala v noč,
vozi se po nebu starka,
bliska zlati se obroč.

V minnem gozdu sova vriska,
se odziva ji skovir,
v travi drobní val se bliska:
vabi me nemirni vir.

A poljana lepa mlada,
vsa pogreznjena je v molk,
včasí veter se oglási
in zavija kakor volk.

Stric Neroda

A. Francevič, Ljubljana

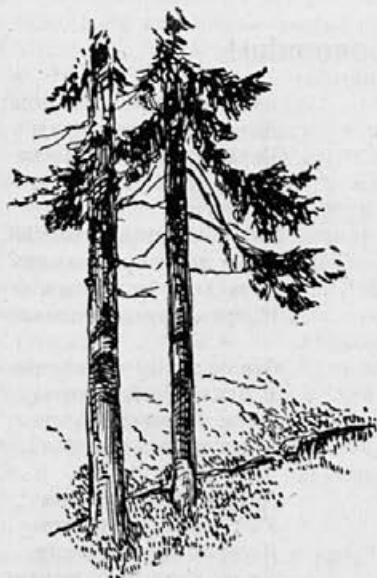
Poslušaj, brate, zgodbo iz Sosnovca.
Imeli tamkaj divjega so lovca,
z imenom stric Matic.
Nekoč gre čakati jerebic.
Prečudna misel v logu ga objame:
»To nekaj novega bo zame!«
Popne se na drevo,
na vejo sede pretenkó.
Usahla veja pravi: resk!
Matijče pa na zemljo: plesk!
Tako nesrečno je omahnil;
še malo, pa bi bil izdahnil;
na tleh si zlomil je nogó,
izpahnil desno si rokó.

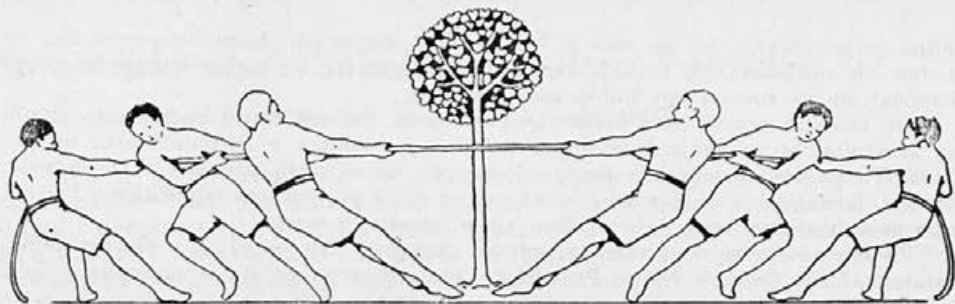
Šel čisto sam je bil na lov,
zdaj štirje ga nesó domov.
Od tam pa s samokolnico
kar najhitreje v bolnico.
Usmiljenke — zares
človeštvu božji dar z nebes —
prijazno ga obvežejo
pa dan in noč mu strežejo.
Matijče vsem rokó poljubi,
potem slovesno jim obljudi:
»Če kdaj še hodil bom na jerebice,
držati hočem se lepó zemljice,
saj drevje, to je zgolj za ptice,
za ptice in za veveřice.«

Za blagor rodoljubja

Fr. Rojec, Ljubljana

Slovenci in Slovenke vse
smo rodni bratje in sestré.
Zato se vedno in povsod
vsi z rodoljubno složnostjo
branimó vseh nadlog, nezgod
in vsi z največjo zmožnostjo
za skupno srečo delajmo
in splošni blagor vseh stanov
po vzgledu vzornih narodov!
Pri nas najresnejše pozvan
naj bo v ta dela kmetski stan,
ki rodoljubja manjka mu
tako hudó, da večkrat tu
in tam v vašeh slovenskih se
fantini med seboj moré
ter s tem ves narod krvavé
in sramote! Vi, Sokoliči, pa
z besedo in dejanjem ga
rešite zdaj še tega zla!

Radovi našeg naraštaja

Preko Macedonije in Črne gore k Jadranu

Bogdan Lipovšek
Ljubljano

(Konec)

Naša finančna sredstva so se bližala koncu. Zato smo hoteli ceneje priti v Podgorico. Pogodili smo se prijaznim šoferjem, ki nas je za 50 dinarjev odpeljal v sto kilometrov oddaljeno Podgorico. Cesta drži najprvo skero popolnoma naravnost do Meteseva, kjer se cepi pot v Kolašin. Odtod pa se polagoma dviga v ridah do tisoč metrov višine, nato pa se zopet v vijugah poveša vse do Podgorice, kamor smo prispeli šele ob devetih zvečer. Zopet nismo vedeli, kam naj bi glavo položili. Tako je študentovsko potovanje. Vendar smo ohranili ves čas svoj humor, ker je najboljša medicina za gada v žepu. Za boljšo posteljo ni bilo denarja; hana, kakor imenujejo v Črni gori poslopje, kjer moreš prenočiti, smo se pa previdno izogibali. Mahnili smo jo torej kar na policijo in prosili, ali bi nas hoteli vzeti pod streho. Ker niso imeli drugega prostora, so nas peljali v zdravniško čakalnico, kjer smo se zleknili po klopeh in trdno zaspali.

Naslednji dan so nas zgodaj zbudili, kajti sluga je prišel sobe pospravljat. Vstali smo, se oblekli in šli razgledovat mesto. Hoteli smo se namreč še ta dan odpeljati v Plavnico, toda zamudili smo vlak. Čakati smo morali do drugega dne. Hodili smo iz ulice v ulico, toda nič posebnega nismo videli. Slučajno pa smo našli novo gimnazijo in prosili direktorja, ali bi megli prenočiti v njej. Ta nas je sicer zelo prijazno sprejel, vendar je dejal, da ne more, ker nima prostora. Ko smo pa le zatrjevali, da sicer ne dobimo nikjer zavetišča, nam je pregledal legitimacije in nazadnje vendar izjavil, da se smemo nastaniti v eni izmed učilnic. Privoščili smo si to dovoljenje in legli spat že ob sedmih zvečer, misleč, da se bomo lahko odpočili; toda zmotili smo se. Vročina, ki je bila čez dan še kolikor toliko znosna, je zvečer tako dušila, da sploh ni bilo mogoče oči zatisniti. Pozno v noč smo šele onemogli od borbe med spancem in soparico drug za drugim zadremali.

Naše potovanje se je bližalo koncu. Drugi dan smo se zopet z onó malo železnico, ki vzbuja v potniku liliputanske občutke, odcizali v Plavnico. Od tu pa z ladjo društva »Boke« po Skadrskem jezeru v Virpazar, kjer se že pozna mehki vpliv morja. Odtod smo krenili v Bar. Pot, po kateri smo hodili, se vije med griči, ki so porasli z drevjem, kakršno vidiš v Dalmaciji. Skoz in skoz te spremlja cvrčanje skržatov. Nenaden pogled z višine na morje nas je tako navdušil, da smo stekli po hribu k obali, vrgli obleko s sebe in skočili v morje. Toda žal, nismo se smeli dolgo muditi, ob peti uri nas je potegnil parnik proti Dubrovniku. Z nami se je peljala odlična gospoda, elegantni kavalirji in nežne dame, mi pa med njimi trije raztrgani, zarjaveli fantje, toda zdravi in bogati popotnih dogodivščin, ki smo jih tvegali na svojo roko, s svojo podjetnostjo. Med potjo smo imeli razburkano morje. Gospoda je zapored podlegala zavrtni morskimi boleznimi, celo mornarjev, vajenih zibajoče se

ladje, se je lotevala, mi pa smo ji kljubovali s humorjem. Imenitne gospodične so hodile ob mesečini čez krov k ograji morje »gledat« in pomorskim božanstvom žrtvovat, mi pa smo se jim hudomušno smehljali.

Ob enajstih ponoči smo prispeli v Dubrovnik. Po sedemurni vožnji smo stopili na kamenita tla nekdanje benečanske trdnjave in pohiteli v Ferijalni savez na počitek. Tu pa smo naleteli na mnogo Slovencev, ki so prišli nekateri z Durmitorja, drugi z dalmatinskih otokov ali Bog ve odkod in se po kratkem odpočitku v Ferijalnem savezu vračali vsak na svoj dom ali si ogledavali mesto.

Po enomesečnem ahasverjenju sem se naslednji dan odpeljal z vlakom preko Sarajeva, Užic, Čačka v Niš in Prokuplje. Ostala tovariša pa sta se namerila v Split in Ljubljano.

Še ves mesec sem preživel v Prokuplju, v začetku septembra pa sem se odpravil v Ljubljano. Šel sem na dijaški sejem, kjer sem našel popotna tovariša. Krepko smo si stisnili roke in zatrčili drug drugemu, da v naslednjih počitnicah ponovimo svoje popotovanje v še večjem obsegu. Saj sta bila oba z menoj vred navdušena in polna najrazličnejših presenečenj nad lepotami našega jugoslovenskega juga.

Doživeli smo mnogo, prebredli pol Macedonije in Črne Gore, kjer se stikata albanski in jugoslovenski svet. Prislunhili smo starim srbskim bajkam in odprli so se nam novi viri zgodovine in narodopisja. Videli smo naravo, kakršne ni pri nas in kakršne si ne predstavljamo na zaničevanem Balkanu.

Верност дому

Живомир Б. Лаловић, Београд VI

Кроз те бујне векове дуге,
Са страхом прелазисмо горе и дуге.
А у дому, све што је било,
Проклето је време уништило.
Неста хлеба, неста добре хране,
Да преживе и те грозне дане.
Али, оста братска снага стална,
И снага духовна и морална.
Пред душмацином кад год више,
Свуда га уз песму саломише.
Таква им је слога била,
А изнад свега слобода мила.
Пале су зато многе жртве,
Али јоште живе,
Да окрепе соколиће сиве.

Многа је заплакала мајка своје сину,
Јер је у њему изгубила наду једину.
Јунаштво и снага беху,
Показале заплаканом дому утеху.
Ах још једном... и та жеља мину,
Видесмо како Соко мре за домовину.
У остварењу братских идеала,
И соколска је замисао стала,
Чувајући слободу ко највећу дику,
На горостасном бранику.
Прелазећ дуго миљу по миљу,
Храбро иде свом узвишеном циљу.
Грчевито, снагом свом,
Чува попрште и дом,
Па када би душмани
Напали нас на свакој страни,
Ту је наш Соко први,
Да их смело смрви.

Борећи за дом, а у бури и ветру,
Здраво да кликнемо старешини Петру.
Нас још дуго поживи
Ти соколе сиви...

Naraštajski otek Sokolskog društva Varaždin

Povodom trogodišnjeg opstanka

Pred tri godine osetila se potreba, da se mnogobrojnom naraštaju Sokolskog društva Varaždin dade prilika za samostalan rad, kako bi se svaki naraštajac i naraštajka za vreme spremili i usavršili u dobrog i korisnog pripadnika sokolske organizacije. 20 aprila 1931 godine osnovao se je društveni naraštajski otek. Naraštaj dobiva u osobi jednog prednjaka — uvaženog Sokola — svojega pročelnika, koji nadzire sav rad u oteku. Između naraštaja bira se naraštajski odbor u koji ulaze najspremniji i najbolji naraštajci i naraštajke iz svih kategorija, koji zajednički večaju i odlučuju o radu oteka, a želje naraštaja iznose pred upravni odbor društva. Naraštaj neprestano radi, te uvek teži za lepšim, boljim i korisnijim.

Naraštajski odbor vodi brigu da se naraštaj uz telesni odgoj i duhovno odgaja održavši mnogo sastanaka, na kojima su po starijoj braći održana razna prigodna i idejna predavanja kao na pr.: o T. Masariku, Tiršu, o sokolskoj štampi, zadacima oteka, rođendan Nj. Vel. Kralja, ideji Sokolstva i t. d. Samom se pak naraštaju dala pobuda da sami održavaju kratke nagovore pred vrstom.

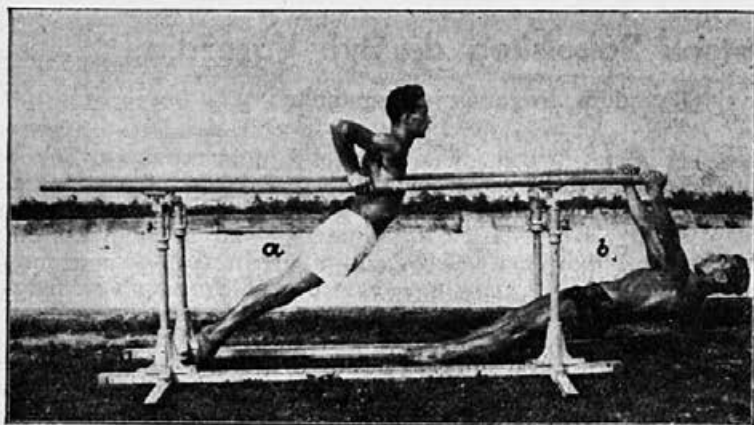
U poslednje vreme uvedena je tačna statistička kontrola polaska vežbi, i statistika o brojnom stanju svega naraštaja. Ovaj je posao u rukama naraštajca — statističara. Naraštajski otek broji danas 50 ženskog i 100 muškog naraštaja. Ujedno se postepeno uvađa i naraštajska kartoteka, koju vodi naraštajac — matičar. Naraštajski otek ima i svoju blagajnu u koju ulazi prihod od priredbi, članarina i izvanredni dohoci. Kroz ove tri godjne celokupno blagajničko poslovanje bilo je do Din 6.000.—. Od toga je dano: potpora za slet u Pragu (4000 Din), u Ljubljani (1000 Din), a u poslednje je doba odlučeno da se za dobiveni novac nabave šatorska krila kako bi se na godinu omogućilo logorovanje sveg naraštaja.

Da i za tehnički rad vodi odbor brigu pokazuje se na naraštajskim priredbama, koje uvek dobro uspevaju. — Da bi imalo društvo dobrih prednjaka, pokrenuta je akcija da se uvedu stalni naraštajski prednjački časovi na kojima se izabrani naraštajci odgajaju za dobre vodnike. Te časove polazi sada 12 naraštajaca.

Potrebno bi bilo da se kod svakog većeg društva osnuje naraštajski otek, jer treba naraštaju, uzdanici naroda i Sokolstva, dati prilike da se pod nadzorom starije braće samostalno razvija, a potom da postane veran i dobar pripadnik mile nam otadžbine.

Aleksandar Kovačić, Varaždin.

a) V postavi bočno sredi bradlje: Sklek stojno za rokama

b) V postavi bočno na začetku bradlje: Vis ležno spredaj pred rokama

Naraščajnika Jakec in Mihec

Rosenstein Karel, Jesenice

Dan se poslavlja. Na jasnem nebu se kažejo zvezde številnejše in svetlejšje. Velika, krvavordeča luna vstaja na obzorju. Mrzel veter prinaša gosto meglo, ki polagoma pokriva ozko dolino in industrijsko mestoce, kate-rega hiše se boječe stiskajo ob vznožje strmega hriba. Skozi meglo pomežikavajo svetilke. Sliši se ropot strojev in iz daljave prihajajo tožni glasovi zvonov.

Ne daleč od kolodvora se preriva gruča ljudi. Obcestna svetilka meče medlo svetlobo na kup kamenja, kjer leži človek. Slabotno postavo mu pokrivajo cunje, ki so bile nekdaj obleka. Lice mu je upadlo in močno poraslo. Globoko iz prsi mu prihaja pritajeno hropenje.

»Kdo je? Ali je pijan?« vpraša nekdo v gruči.

»Ne,« mu odgovori drugi »ves čas sem korakal za njim in sem ga videl, kako je padel. Božjast ga je vrgla. —«

»Eh, — kakšna božjast! Opijanil se je!«

»Tako je!«

»Mogoče je pa res bolan!«

»Zmrznil bo v tem mrazu!«

»Zakaj se pa opajal!«

Tako in podobno so govorili gledalci tega prizora. Nikomur pa ni prišlo na misel, da bi možu pomagal...

Tedaj prideta po cesti Jakec in Mihec. Bila sta pri sokolski telovadbi in se vračata domov.

»Kaj pa je tamle«, pokaže Mihec na kup kamenja. »Ali ne leži človek? Poglejva!«

Stopita h kupu kamenja in ostrmita nad žalostnim prizorom.

»Ali je pijan??« vpraša Jakec svojega tovariša s tihim, žalostnim glasom.

»Ne vem! Pijanec smrdi po vinu, ta pa ne.«

»Pomagati mu morava. Naj bo kdorkoli. Četudi pijanec. Dolžnost vsakega Sokola je, da pomaga bližnjemu v nesreči!«

»Prav imaš! To je najina dolžnost. Toda, kaj naj storiva. — Že vem! Odvedeva ga h gospodu G., ki je tudi Sokol. Ta rad pomaga siromakom. Dal mu bo hrane in prenočišče.«

»Da, tako narediva!«

Naraščajnika stopita h kupu. Vsak prime nesrečneža za eno roko in ga počasi odpeljeta h gospodu G. Ta ju sreča pred hišo in vpraša, koga sta pripeljala. Naraščajnika mu razložita, kako in kje sta revnega moža dobila in zakaj sta ga sem pripeljala. Gospod G. ju je pohvalil in rekel, da naj bosta vedno tako dobra in naj vedno vršita sokolske dolžnosti.

Jakec in Mihec sta se veselih src vračala domov, v sladki zavesti, da sta storila dobro delo...

Мило сунашће благо сија кроз гору,
цвеће се креће из земаљског дна,
славуј пева, успављујућ у зору —
птице се буде из дугога сна.

И наше тело гори у душевном жару,
срца нам кипте од радости,
сви се дивимо природном чару —
и љубимо у младости.

Оживело је поље уз реку,
и поточићи кроз зелени гај,
мирисно цвеће пуни поља —
и ствара земаљски рај.

Сва брда јече од милина,
препуна деце по цео дан,
и уживају срећу са висина —
док не дође мрак и лаки сан.

Звучима звона што стада носе,
зелена гора стално се ори,
пробуђено цвеће са пуно росе —
диван изглед даје јутарњој зори.

Пролећње вече пуно дражи,
лако се спушта са висина,
свак пева песму и њом' се снажи —
све је весело, пуно милина.

Соколица

Руман Ружица, Београд 4 — Чукарица

Соколица сам. — Тиме се дичим.
Сокољство волим, њему се дивим.

Сокољство ми даје
чврстину и снагу,
да сачувам дуго —
своју младост драгу.

Соколица сам. — Тиме се дичим.
Сокољство волим, њему се дивим.

Сокољство ми пружа
снагу и моћ,
за времена она —
која ће доћ.

Соколица сам. — Тиме се дичим.
Сокољство волим, њему се дивим.

GLASNIK

Nj. Vel. Kralj Aleksandar podiže spomenik Neznamom junaku. Njegovo Veličanstvo Kralj podiže na Avali veličanstveni spomenik palim borcima za naše oslobođenje i ujedinjenje. Taj spomenik, kao vidan znak zahvalnosti i dubokog pijeteta prema svim onima, koji su pali za slobodu i čast otadžbine, podiže naš veliki Kralj o svome trošku. Taj će spomenik biti jedan od najveličanstvenijih spomenika svoje vrsti na čitavome svetu. Podiže se po nacrtu našeg velikog umetnika svetskoga glasa Ivana Meštrovića. Time je Nj. Vel. Kralj, a putem Njega i sav naš narod još jednom potvrdio kako znađe da ceni velike žrtve, koje su položene na ciltar krvavo plaćene naše slobode i ujedinjenja. To najbolje zna da oceni naš veliki Vladar, koji se rame uz rame borio uz svoje div-junake u šančevima, gde se je odlučila sudbina našega ispaćenog naroda.

Velike svečanosti u Skoplju. Dne 14 i 15 aprila održane su u Skoplju velike nacionalne svečanosti u čast 20 godišnjice stupanja prvih regruta iz tih krajeva u srpsku vojsku. Tim svečanostima prisustvovali su stari ratnici, koji su se borili u svetskom ratu, a i brojne nacionalne organizacije kao Sokolstvo, Narodna odbrana, četnici, milicija, vojska, vatrogasci i mnogi drugi. U povorci bilo je preko dvadeset tisuća učesnika, a u samom Skoplju skupilo se tih dana preko osamdeset tisuća naroda iz svih krajeva naše otadžbine. Bili su izaslanik Nj. Vel. Kralja, pretstavnici Vlade, Senata, i mnogi drugi odličnici. I tu se je još jednom pokazalo da smo jedno i da su nam i ciljevi isti: sloboda otadžbine, njena veličina i njeno blagostanje.

Izborna takmičenja za Budimpeštu. Za međunarodno takmičenje, koje će se vršiti od 31 maja do 3 juna u Budimpešti, marljivo se spremaju sve vrste, koje će na njima učestvovati. Naši takmičari, koji će nastupiti na tim takmičenjima, održali su svoja II izborna takmičenja u Ljubljani dne 14 i 15 aprila na letnjem vežbalištu Ljubljanskog Sokola. Takmičenja su pristupila 22 brata iz sedam sokolskih župa. Uspeši ovih takmičenja vrlo su dobri. Prema pokazanim uspesima takmičari su ovako razvrstani: Pristov (Jesenice) Primožič (Maribor-matica), Zupančič (Ljubljanski Sokol), Forte (Ljubljanski Sokol), Grile (Celje), Vadnov (Ljubljanski Sokol), Boltžar (Zagreb II), Ivančević (Zemun), Znidarić (Zagreb II) i t. d. Od ovih 22 izabrano je 12 takmičara, koji će zajednički vežbati u Ljubljani sve do polaska u Budimpeštu.

II POKRAJINSKI SLET U SARAJEVU

U mesecu junu ove godine Sarajevo će dobiti svečan izgled, kakav do sada u svojoj istoriji nije imalo. Hiljade i hiljade Sokola i Sokolica iz svih krajeva naše mile domovine doći će da uveličaju II pokrajinski slet, koji priređuje Sokolska župa Sarajevo, kao domaćin, skupa s ovim župama: Banja Luka, Tuzla, Kragujevac, Užice, Mostar i Cetinje. Pripreme za ovu veličanstvenu manifestaciju sokolske misli u punom su jeku. Svi odbori, koji se brinu za ovaj slet, rade marljivo i savesno. Prijave za učešće na sletu stižu svaki dan. Do sada se prijavilo preko 3800 školske omladine, preko 3500 muškog i ženskog naraštaja, a za glavne sletske dane prijavilo se do sada preko 5500 vežbača i preko 17.000 ostalih učesnika. Naravno, ove će cifre narasti, jer neke župe i škole na teritoriju tih župa nisu još poslali brojno stanje učesnika. Interes za ovaj slet je ogroman. Taj interes pokazuju ne samo sokolske jedinice na teritoriju Kraljevine Jugoslavije, naše škole i naša vojska, nego i braća Čehoslovaci, koji će, na glavnim sletskim danima, vežbati prvi put u Sarajevu, u većem broju. Pored

Čehoslovaka pozvano je Rusko zagranično Sokolstvo, Poljaci i Bugari. Za razvoj jugoslovenske i sveslovenske sokolske misli učeće spomenute braće biće od neprocenljive vrednosti.

Raspored sleta je ovaj:

2 juna uveče polazi štafeta iz Sarajeva u Topolu. U njoj će učestvovati preko 2000 trkača, koji će položiti u Sarajevu zapaljenu baklju na grob blaženopočivšeg Kralja Petra Velikog Oslobođioca.

2 i 3 juna biće dani srednjoškolske omladine.

9 i 10 juna su utakmice Sokolske župe Sarajevo.

16 i 17 juna su dani sokolskog naraštaja, dece i vojske.

27, 28 i 29 juna su glavni sletski dani.

27 juna biće otvorenje sokolske izložbe u Gradskoj većnici. Na izložbi će se prikazati istorijski razvoj sokolske misli u našim krajevima. Istoga dana prirediće se u Narodnom pozorištu I muzički slet, na kome će se vršiti natecanje pojedinih sokolskih muzika, fanfara, tamburaških zborova i guslara.

28 juna biće svečana sednica u Narodnom pozorištu u znak proslave 25-godišnjice osnivanja prve Bosansko-hercegovačke sokolske župe.

Sletski odbor, koji rukovodi ovim sletom, naročito je aktivan. Povodom sleta izdaće se naročita Spomenica. Da bi učesnici na sletu dobili tačne informacije o svemu, Sletski je odbor počeo izdavati list »Slet u Sarajevu«, koji će izlaziti svakih 15 dana do sleta. Sem toga, Sletski odbor će izdati i »Vodič« za slet. Sletsku značku izradio je g. Marin Studin. Značka predstavlja sokola u času kada je odapeo strelu, a iznad njega vide se dva sokola u letu, s lipovim grančicama u kljunu. Sletska marka je u radu prema nacrtu slikara g. Pere Šaina. Prikazuje sokola raširenih krila kako se iz snažnog zaleta spušta na Principov most. Sletski plakat je također u izradi i biće uskoro razasan svima jedinicama. Gradnja stadiona počinje u mesecu aprilu. Predviđa se, da će sletišta moći primiti oko 20.000 gledalaca.

II pokrajinski slet u Sarajevu biće veličanstvena slika našeg Sokolstva, i gradskog i seoskog. On će dokazati da je nacionalno Sarajevo uvek spremno za ovakve patriotske manifestacije. Zato je naša dužnost da svi bez razlike uveličamo ovu retku sokolsku svetkovinu.

Hajrudin Čurić, Sarajevo.

I. NARAŠTAJSKI SLET SOKOLSKE ŽUPE BJELOVAR U VIROVITICI

5—6 maja 1934 god.

Zaključkom glavne skupštine Sokolske župe Bjelovar održaće se 5—6 maja o. g. I naraštajski slet Sokolske župe Bjelovar u Virovitici.

Ovom će se prilikom razviti naraštajska zastava naraštajskog oteka Sokolskog društva Virovitica, kojoj će kumovati osnivač i prvi starešina Sokolskog društva Virovitica br. dr. Oton Gavrančić, starešina Sokolske župe Zagreb.

Dan pre sleta održaće se akademija u Sokolskom domu, na kojoj sudeluju bratska društva Zagreb, Osijek, Maribor, Virovitica i t. d.

Na dan sleta će se održati turnir u odbojci između naraštaja Zagreb, Maribor, Bjelovar, Virovitica, Daruvar i t. d.

Ovaj slet bi bio pokus za slet naraštaja u Zagrebu.

Sletski odbor je zatražio od g. ministra Saobraćaja besplatne karte.

Nastanba zajednička besplatna, prehrana 10 dinara dnevno.

POGIBIJA ZRINJSKOG I FRANKOPANA

(30 IV 1671 — 30 IV 1934)

Gornji datum doziva nam svima u pamet strašni i žalosni događaj iz Bečkog Novog Mesta, gde su mučeničkom smrću poginuli narodni naši mučenici: Petar Zrinjski, ban Hrvata, i rođak mu Krsto Frankopan, velikaš. Tudin ih je pogubio samo zato, jer su se borili za slobodu svoga naroda, jer su radili za boljitak otadžbine svoje. Pali su hrabro, a sav naš narod u njima gleda mučenike za slobodu i jedinstvo — prve Sokolove naše zavetne misli.

Petar Zrinjski je lepo kazao u jednoj svojoj pesmici: »Viruj Nimcu, kao zimskom suncu«. To se obistinilo i na ovim mučenicima, koji su krv svoju prolevali dajući sve što su imali za obranu austrijske carevine proti nadiranja Turaka. Oni su bili bedem o koji se razbijala osmanlijska sila; oni su dane i noći gubili u neprestanoj borbi za sigurnost ovoga cara, koji ih je dao pogubiti na nemilosrdan i nečovečan način.

Znamo iz povesti, kako je Nikola Šubić Zrinjski stradao pod Sigetom prepušten sam sebi i šačici vernih pred silom turskom, a u blizini je car Maks počivao sa silnom vojskom. Ali Nikola Zrinjski je rađe poginuo nego sramno poklečnuo pred Varvarinom, i tako još jedanput dokazao kolika je jaka moralna svest u našega naroda.

Nije se tudin zadovoljio samo time, što je pogubio ove narodne velikane. Njihovim porodicama oduzeo je sva imanja, koja stekoše boreći se za narod. I posljednji potomak ove slavne narodne porodice umire u ludilu. Tudin im je nastojao čak i ime uništiti, ali nije uspeo. Prevarni način, na koji je doveo Zrinjskog i Frankopana u Beč, tiransko mučeništvo ovih heroja i uništenje njihovih porodica ostalo je dobro zapisano u narodnim dušama i srcima. Pa je nakon oslobođenja prenešen njihov prah u slobodnu otadžbinu, koja im je dala grob u svome slobodnom krilu.

A mi Sokoli s posebnim osećajima dočekujemo svaki 30 april, kada se sećamo bečke tragedije naših mučenika. Pa, ove, i ovog 30 aprila odajemo kroz naš »Sokolić« dužnu poštu narodnim velikanima Petru Zrinjskome i Krsti Frankopanu. A s nama i s našim Sokolstvom danas se duhovno sastao sav naš narod da se pokloni senama onih, koje tudin ubi. Daćemo zavet njihovoj uspomeni, da nikad tudinu verovat nećemo, nego ćemo raditi za večno jačanje naše slobodne i jedinstvene Kraljevine Jugoslavije.

Joso Matešić, Generalski Stol.

Sokolsko društvo Pag. Dana 2 o. m. priredilo je Sokolsko društvo u Pagu vrlo uspeli akademiju u kojoj su uglavnom učestvovala omladinska odeljenja našega društva, sa sledećim programom: 1) Sokolski pozdrav. 2) Muška i ženska deca: vežbe za slet u Sarajevu. 3) Muški naraštaj: devetorica (Mudri). 4) Mladi muški naraštaj: šesnastorica (J. Grašo). 5) Muški i ženski naraštaj: slikovite proste vežbe (J. Sabalić). 6) Članovi: Trokut (B. Mudri). 7) Muški naraštaj (karike). 8) Muška deca i muški naraštaj. Igre.

Ovog puta naročito je bio biran program, koji su sve kategorije izvele pravom preciznošću. Uspeh moralni bio je odličan, materijalni dobar.

NAŠ VIDOV DAN — UJEDINJENJE

Za praznik Vidovega dne ali pa za 1. decembar, so bila naša šolska in sokolska društva vedno v zadregi, ker je manjkalo njihovi mladini primerne gradiva za proslavo teh slavnostnih dni. Iz te stiske nas je sedaj rešila naša marljiva pisateljica in velika prijateljica mladine **Manica Komarova**, ki je sestavila za našo mladino dva slavnostna prizora prvega za Vidov dan, drugega za 1. dec. in sicer tako posrečeno in lepo, kakor zna samo Manica, ki pozna

otroško dušo do dna, pozna razmere in prilike v katerih se giblje naše šolstvo in Sokolstvo. Oba prizora sta kratka (vpri-zoritev enega kakor drugega bo trajala 15 do 20 minut), a polna pestrosti in živahnosti in bosta delovala na mladino vzgojno in strogo nacionalno. Oba prizora sta lahko vpri-zorljiva v vsaki šolski sobi ali sokolski telovadnici. To zares potrebno delo je že zagledalo beli dan. Tisk in založba Učiteljske tiskarne v Ljubljani. Dobi se v vseh knjigarnah. Cena samo 3 Din. Sokolska društva, šolska vodstva, sezite po njej!

Za šalu

Uspešna uteha. Jednog večera čuje stara Marija, kako Nevenka u svom krevetiću ljuto plače. Kad je Marija sva zabrinuta upita, da li je što boli, ona joj jecajući odgovori: »Ta ja sam učila u školi da ima pet delova sveta, a sada se sećam samo na četiri dela. To će se gospodica učiteljica ljutiti!« — »Nemoj plakati, Nevenko, nego ti samo lepo spavaj; sigurno ih nema više nego četiri!« — Odmah se pokazao blagodelan učinak ove utehe; Marija je skoro čula jednakomerno disanje, a u snu sve su zemljopisne brige odmah zaboravljene.

U pravo vreme. »Zašto plačeš, dušo?«, upita majka svoju malu Zorku. — »Jučer sam pala, te se udarila na kolena«, odvratila Zorka. — »E, zato bome ne treba da plačeš danas«, primeti majka. — »Kako ne, — kad ti jučer nisi bila kod kuće«, odvratila lukava Zorka.

Ne da se uhvatiti. Učitelj: »Kaži mi, Frane, koji broj!« — Frane: »35« — Da se uveri, kako učenici paze, napiše učitelj na tablu 53. — Učitelj: »Kaži mi i ti, Jozo, koji broj!« — Jozo: »87«. — Opet napiše učitelj na tablu obratno 78. — »Kaži sada ti, Đuro, još jedan broj!« — Đuro ustane i kaže: »Napišite 66! Ne dam se ja uhvatiti.«

Premalo mu je. »Tatiće, koliko je udaljeno sunce od zemlje?« — »Sasvim točno ni sam ne znam, ali sigurno nekoliko miliona kilometara«. — »Žar nije više? A ja sam mislio da je mnogo dalje.«

U školi. »Što je, Milane, hrptenjača?« — »Hrptenjača, to jeste... to jeste... na jednom kraju sedi moja glava, a na drugome sedim — ja sam.«

Iz uredništva

Rukopisi treba da se šalju uredništvu najkasnije do 10 svakog meseca.

Nekoja braća i sestre šalju svoje rukopise u nedovoljno frankiranim pismima, te mora stoga uredništvo da nadoplaćuje razliku i kaznu. Kada se šalju rukopisi putem sokolske jedinice, opskrbljeni sa žigom društva ili čete i s oznakom: Poštarine prosto, izravno uredništvu (ne uredniku!) oprošteni su plaćanja pisamske pristojbe, u protivnom slučaju treba frankirati dovoljno svako pismo.

V tej številki je začela izhajati v slovenščini lutkovna igra »Teleban gre križemsvet«, ki jo je napisal za »Sokolića« znani slovenski pisatelj Ivan Albreht. Do konca tekočega leta pa priobčimo od istega pisca še eno lutkovno igro »Gozdana«. Opozarjamo na to naše lutkovne pozornice.

Pošta uredništva

R. K. v J. — Dogodbico smo prejeli in priobčili. Predno pošlješ kako stvar uredništvu v priobčitev, naj jo pregleda in popravi v pisanju izkušeni brat. Pošlji še kaj. Piši vedno samo na eno stran.

J. J. v M. — Pesmica »Zvesti Sokol« je nezrela. Uči in vadi se naprej. Popunjalko priobčimo v prihodnji številki, toda prej pošlji rešitev.

F. R. v Lj. — »Nova pomlad« — nezrela! »Kdo je kriv« ni za Sokolića; isto velja za »Dobrohotno opozorilo kmetskemu stanu«, ki naj bi se morda ponudilo prilogi Sokolskega glasnika »Sokolsko selo«.

Rešenje iz 2 broja »Sokolića«

Zagonetan češalj. Samo okomito: 1) Satrap, 2) Odora, 3) Korane, 4) Olovo, 5) Laskat, 6) Sitan, 7) Trgana, 8) Vodić, 9) Orator. — Od I—II Sokolstvo, od III—IV Petar.

Ukrštene reči. Vodoravno: 1) Ot, 3) Ino, 6) Taster, 10) Niš, 12) Alkar, 14) Nadev, 16) Rot, 19) Ono, 21) Avari, 23) Korab, 26) La, 27) Na, 28) Istra, 32) Karaš, 35) Rat, 36) Uho, 37) [u slici pogrešno 32] Somot, 40) Staja, 44) [Ne 43] Got, 45) [Ne 44] Javori, 48) Una, 49) Oh. — Okomito: 1) Os, 2) T, T, 4) Na, 5) Ol, 6) Ta, 7) Ar, 8) En, 9) Ra, 10) Ne, 11) Iv, 13) Kora, 15) Dvor, 17) Or, 18) Ti, 19) Ok, 20) No, 21) Ali, 22) Vas, 24) Ana, 25) Baš, 29) Trom, 30) Ra, 31) At, 32) Ku, 33) Ah, 34) Rosa, 37) [Ne 32] So, 37a) Ot, 38) Oj, 39) Ta, 40) SR, 41) [Ne 11] Ti, 42) Ju, 43) [Ne 45] An, 46) Vo, 47) Oh.

Slovni mozaik. U desnici snaga, u srcu odvažnost, a u misli domovina.

Magični kvadrat. Vodoravno i okomito: 1) Imela, 2) Malen, 3) Elita, 4) Letil, 5) Anali.

Ispunjalka

Sastavio: Svoboda Slavo, naraštajac, Tivat.

I				
1				
2				
3				
4				
5				
6				
7				

II

1) Najjača slovenska organizacija; 2) Grad u Japanu; 3) Musli-manska sveta knjiga; 4) Ime Gundulićevog eposa; 5) Verige; 6) Odi-sejev otok; 7) Sag. Od I do II treba da izade jedan sokolski omladinski list.

